

ภาวะผู้นำและกระบวนการบริหารกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ
ท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด

Leadership, Local Administration Process and Good Governance Regulations of the National
Health Insurance Funding Committee at Roi-Et Province

นิลเนตร ศรีพลัง (Nilnate Sriphalang)* ดร.ฉัตรสุมน พฤติภิญโญ (Dr.Chardsumon Prutipinyo)**

ดร.สุธี อยู่สุภาพร(Dr.Suthee U-sathaporn)***ดร.นิทัศน์ ศรีโชติรัตน์(Dr.Nithat Sirichotiratana)****

ดร.วิรินทร์ กิตติพิชัย(Dr.Wirin Kittipichai)*****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับธรรมาภิบาล และปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับธรรมาภิบาลของ
คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
วิจัย คือ คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน
368 คน ผลการศึกษพบว่า ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่าภาวะผู้นำ ความรู้
ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครองและกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนมีความสัมพันธ์
ทางบวกกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) และ สามารถ
ร่วมกันทำนายความแปรปรวนของระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยทำนายได้ร้อยละ 46.7

ABSTRACT

This research aimed to study level of good governance and influence factors on leadership, local
administration process and good governance regulations of the national health insurance funding committee at Roi-et
Province aims. Research samples were 368 from the national health insurance funding committee at Roi-et province.

The study results indicated high level of good governance with positive relations between leadership
status, understanding local administration roles and the national health insurance funding committee, having
statistically significance ($p\text{-value} < 0.001$). The administration process, leadership status and understanding local
administration roles together predicted good governance fluctuation level, with statistically significance ($p\text{-value} < 0.001$) 46.7%.

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ กระบวนการบริหาร ธรรมาภิบาล

Key Words: Leadership, Local administration process, Good Governance

* มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษาด้านการแพทย์และสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*** อาจารย์ ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

***** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทนำ

ในการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเกิดประสิทธิผล (กรี, 2544) อ้างถึงใน กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550) ซึ่งการกระจายอำนาจที่ลงไปถึงประชาชนมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (कुमार, 2550) แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาพบว่ามีกรณีร้องเรียน และมีการตรวจพบการทุจริตคอร์รัปชันหลายรูปแบบในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดปัญหาในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น เป็นสาเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจได้

จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้มีการหาแนวทางแก้ไขและแนวทางที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าว คือ หลักธรรมาภิบาล โดยกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางสนับสนุนการใช้หลักธรรมาภิบาลร่วมในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นและองค์กรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นผู้บริหารและผู้นำต้องให้ความสำคัญในการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ ซึ่งมีลักษณะของธรรมาภิบาล อันจะเป็นรากฐานในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ที่กำลังแผ่ขยายลงสู่ชุมชนในวงกว้าง

จากการที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ดำเนินงานระบบหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 47 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ และ

กองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในท้องถิ่นยังถือได้ว่าเป็นมาตรการหนึ่งของการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะที่สำคัญในการป้องกันโรคและสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยเป็นการดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น เป็นการเพิ่มพลังให้ชุมชนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (ดิเรก, 2550) และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

จากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ที่กำหนดให้ส่วนราชการที่ต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาได้แก่ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร แต่ไม่ครอบคลุมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยศึกษาในคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากจังหวัดร้อยเอ็ดมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นทั้งหมด 189 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 93.10 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด และมีเงินงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการของกองทุน 98.64 ล้านบาท(สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2553) ซึ่งถ้าการบริหารกองทุนมีประสิทธิภาพผลประโยชน์สูงสุดก็จะตกแก่ประชาชน โดยผู้วิจัยมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นทุกฝ่าย และ

สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างสูงสุดอีกด้วย

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำและกระบวนการบริหารกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับใด และศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อระดับธรรมาภิบาล

ของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ผลของการศึกษาในครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องและสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ได้ดังนี้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดข้างต้นนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้ คุณลักษณะของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นภาวะผู้นำ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง และกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น และสามารถทำนาระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำและกระบวนการบริหารกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นพื้นที่ศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดมีกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 139 แห่ง มีคณะกรรมการบริหารกองทุนทั้งสิ้น 2,085 คน กลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ คือ 450 คน สุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ และข้อมูลกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ทางปกครอง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบ 5 ตัวเลือก จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดแบบ 5 ตัวเลือก จำนวน 21 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดแบบ 5 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดแบบ 5 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

นำแบบสอบถามไปทดสอบกับคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยง โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราก โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาจากการทดสอบดังนี้ แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครองได้ค่าแอลฟา 0.922 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำได้ค่าแอลฟา 0.892 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นได้ค่าแอลฟา 0.837 และแบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลได้ค่าแอลฟา 0.799 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คนได้แบบสอบถามกลับคืนรวมทั้งมีความสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 368 ชุดคิดเป็นร้อยละ 81.77 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจะนำแบบสอบถามทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ใน

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

1. สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายคุณลักษณะของคณะกรรมการบริหารกองทุน ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง ภาวะผู้นำ กระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุน และธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุน

2. สถิติวิเคราะห์ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน สำหรับหาปัจจัยการทำนาย ธรรมชาติของคณะกรรมการ บริหารกองทุน

ผลการวิจัย

ในการจำแนกผลการวิจัยได้สรุปในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของคณะกรรมการบริหารกองทุน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีตำแหน่งกรรมการ คิดเป็นร้อยละ 77.2 มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.7 สำเร็จระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.2 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาทำงานในกองทุน 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.7

2. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง พบว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 60.3

3. ภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารกองทุน หลักประกันสุขภาพท้องถิ่น พบว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 88.0

4. กระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น พบว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนใหญ่มีระดับการบริหารกองทุนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 82.6

5. ธรรมชาติของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น พบว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติตามหลักธรรมชาติของคณะกรรมการ บริหารกองทุนในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 82.6 โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 58.4, 60.9,

61.1, 54.9 และร้อยละ 83.4 ตามลำดับ และมีการปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.2

6. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของคณะกรรมการบริหารกองทุนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง ภาวะผู้นำ และกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับธรรมชาติของคณะกรรมการบริหารกองทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ 0.330, 0.488 และ 0.670 ตามลำดับ

7. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คุณลักษณะของคณะกรรมการบริหารกองทุนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับธรรมชาติของคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนภาวะผู้นำ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง และกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุน มีความสัมพันธ์กับระดับธรรมชาติของคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

8. ผลการทดสอบปัจจัยทำนายธรรมชาติของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบมีขั้นตอนพบว่าไม่มี Multicollinearity และมีตัวแปรทำนาย 3 ตัวแปร ได้แก่ กระบวนการบริหารของคณะกรรมการ บริหารกองทุน ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง และภาวะผู้นำ สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของธรรมชาติของคณะกรรมการ บริหารกองทุนได้ร้อยละ 46.7 โดยกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นตัวแปรทำนายอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง และภาวะผู้นำ ตามลำดับ

อภิปรายผล

ในการจำแนกผลการอภิปรายผลได้สรุปในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคณะกรรมการบริหารกองทุนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูงเกือบทุกหลัก ยกเว้นหลักการมีส่วนร่วมที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ วรญา(2552) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลบ่อแฮ้วมีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องการศึกษาของ นงลักษณ์ (2550) ที่ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้นในการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ จึงต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและการให้บริการแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ

ระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง ภาวะผู้นำ และกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิติธร(2550) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของสามารถ (2548) ที่ศึกษาการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยบริหาร ปัจจัยความรู้ ความสามารถ ปัจจัยงบประมาณ ปัจจัยการจัดการ เป็นสิ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสลิลกร(2553) ที่ศึกษาปัจจัยบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม คือ คุณลักษณะทางการบริหารของนายก อบต. ความเหมาะสมของพนักงานใน อบต. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ความเพียงพอของรายได้ และระบบการบริหารงานภายใน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสมคิด (2552) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานและดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลสาขลา พบว่าลักษณะของภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทุกปัจจัยล้วนมี

ความเกี่ยวข้องกันและเป็นรากฐานที่สำคัญในการที่ทำให้การบริหารงานของกองทุนมีประสิทธิภาพ ผลประโยชน์สูงสุดก็จะตกแก่ประชาชน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำและกระบวนการบริหารกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมของคณะกรรมการบริหารกองทุนอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังพบว่าภาวะผู้นำ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครองและกระบวนการบริหารของคณะกรรมการบริหารกองทุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารกองทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) และพบว่ากระบวนการบริหาร ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางปกครอง และภาวะผู้นำ สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของระดับธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยทำนายได้ร้อยละ 46.7

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูง ยกเว้นในด้านหลักการมีส่วนร่วมที่คณะกรรมการบริหารกองทุนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุน โดยการสำรวจความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ในการจัดทำแผนงานหรือโครงการต่างๆของกองทุนฯ ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนได้ เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนสอดคล้องกับความต้องการหรือความจำเป็น

ของประชาชนในพื้นที่ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ดทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น.2550.แบบประเมินองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี 2550. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

คุณากร กรสิงห์.2550. การศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ.2550. รายงานฉบับสมบูรณ์การวิจัยนโยบายสาธารณะ: ประเมินกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่. นนทบุรี : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ.

นิติธร เพชรกันหา.2550. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์.2550.รายงานการวิจัย ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13.

นครราชสีมา : สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 8.

วรญา จตุรพัฒน์รังสี.2552. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแฮ้วอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สามารถ อินตามูล.2548.การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมคิด คำเจริญ.2552. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานและดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลศาลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สลิลกร เชิงพัฒน.2553.ปัจจัยบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.2553.ระบบบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่, 15 กรกฎาคม 2553.

<http://tobt.nhso.go.th/>

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. 2553. คู่มือปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์.